

Intervju: Kristijan Švarc-Šiling, visoki predstavnik za BiH: “Neću nametati zakone”

Više ću biti savjetnik nego vladar, kaže novi i vjerovatno i posljednji visoki predstavnik, premijerno predstavljajući ciljeve koje je postavio pred OHR-ovu administraciju.

Kristijan Švarc-Šiling, bivši njemački ministar, medijator i biznismen, u svom prvom intervjuu, naglasio je da će, tokom mandata visokog predstavnika, svoj rad bazirati na dijalogu sa domaćim političkim snagama, a ne nametanjem i pritiscima.

U njegovom mandatu, kaže, neće doći do nekog, kako ga naziva, OHR-ovog zakona. Ako i poslije oktobarskih izbora na vlast opet dođu nacionalne partije i sa njima će sarađivati, osim baš ako nije riječ o ekstremistima. To je, kaže, dio demokratije, one koja bi, ako sve bude dobro prošlo na oktobarskim izborima i dovesti do toga da dva, tri mjeseca nakon izbora OHR iščezne i zamijeni ga specijalni predstavnik Evropske unije.

“Nadam se da će izbori proći u najboljem redu, jer u tom slučaju, uloga visokog predstavnika bi se transformisala u specijalnog predstavnika EU i to vjerovatno dva do tri mjeseca nakon oktobarskih izbora. Sada, međutim, ne mogu procjenjivati da li će do toga zaista doći jer ne znam kako će se stvari odvijati do oktobra. Ne vjerujem, ipak, da će biti velikih problema koji bi produžili mandat OHR-a. Naš mandat bi se, u slučaju pozitivnog ishoda, suštinski promijenio, naravno ako pregovori o stabilizaciji o pridruživanju sa EU budu uspješno okončani i ostvarimo uspjeh na putu BiH ka NATO programu Partnerstvo za mir”, kaže Švarc-Šiling.

NN: Šta će Vam biti osnovni prioritet?

ŠVARC-ŠILING: Prije svega, oktobarski izbori. Oni se moraju provesti na potpuno transparentan i regularan način kako bi građani mogli prepoznati suštinske poruke partija koje izlaze na njih.

NN: Vaš prethodnik obećao je posao i pravdu. Šta Vi obećavate?

ŠVARC-ŠILING: Obećavam da ću uložiti maksimalan napor da pomognem i pružim podršku odgovornim i nadležnim ljudima u BiH. OHR, ipak, nije odgovoran da upravlja ovom zemljom već oni. Prije svega, želim da ih savjetujem kako da obave sve zadatke koji su pred nama. Vodiću, u tom kontekstu, intenzivan dijalog sa civilnim društvom i pokušati da ostvarim dijalog kako bi se svi okupili oko zajedničkih ciljeva. Ekonomija, mala preduzeća i poljoprivreda predstavljaju značajan dio ove zemlje i želio bih, kroz razgovor sa preduzetnicima, radnicima i sindikatom, da ostvarimo da se pokrene ekonomija. Uopšte ne želim da teoretišem o ekonomskoj filozofiji već, prije svega, o praksi. Takođe, blisko su sarađivati i sa finansijskom zajednicom pošto je pitanje kredita jako važno.

NN: Pošto ste dugo godina u Njemačkoj bili poslovan čovjek, da li ste, možda, s obzirom na to iskustvo, spremili za BiH neku vrstu "maršalovog plana" za oporavak posrnuće ekonomije?

ŠVARC-ŠILING: Ovdje su prije svega potrebne inovacije u ekonomiji, ali vi morate odlučiti šta ćete uraditi. Želio bih da otpočnem proces unošenjem inovativnih ideja u umove ljudi, ali i da stvorim mrežu podrške u tom cilju širom Evrope. Želim, takođe, da otvorim mogućnost zajedničkih poslovnih poduhvata. Ipak, vi prvenstveno morate pokrenuti mikroekonomiju. Mislim da će Maršalov plan doći tek u kasniju fazu, jer prije njega morate znati kakve su potrebe mikroekonomije. Tek nakon toga mogli bi se pozabaviti makroekonomijom.

NN: Ipak, ovdje se, mnogo više priča o Ustavu. Kako gledate na dosadašnje razgovore i najave za promjenu Ustava?

ŠVARC-ŠILING: Zadovoljan sam razgovorima o ustavnim promjenama. Određen napredak je već postignut i nadam se da će to rezultirati potpisivanjem sporazuma i to boljeg nego što smo do sada imali. Što se tiče daljeg procesa razgovora o Ustavu, on će prije svega biti orijentisan potrebama za reforme, u kontekstu ispunjavanja uslova EU. Potrebno je, dakle, unaprijediti vladavinu zakona, ekonomije, socijalnih uslova. Paralelno s tim, odvijaju se i pregovori o stabilizaciji i pridruživanju sa EU i bh. političari moraju pokazati da li su u stanju da ispune sve zahtjeve Evropske komisije. Oni moraju da ponude dobro rješenje kako bi se razriješili pregovori. Ako oni to ne urade, onda moraju ponuditi program daljih promjena Ustava. To ne znači da mora doći do promjena, ako oni nađu rješenje u okviru postojećeg rješenja. Ipak, ako se to ne desi onda se, po principu korak po korak, mora raditi na promjeni Ustava.

NN: Lider SDA kaže da entitetsko rješenje za BiH nije trajno. Prema Vašem mišljenju, da li BiH može u evropske integracije sa dva entiteta?

ŠVARC-ŠILING: Sa EU mora pregovarati jedan partner. Kao što i sami vidite, u Evropskoj uniji je prisutno mnogo različitih državnih uređenja, u mojoj Njemačkoj je federalizam, Francuskoj centralizam... Međutim, svi su oni partneri unutar EU. Ako bh. političari mogu to uraditi sa entitetskim uređenjem, onda je to u redu. Ako, pak, to ne mogu uraditi sa ovakvim uređenjem, onda to moraju promijeniti. U svakom slučaju odluka je na bh. političarima.

NN: Iako ste zagovornik "mekšeg stila" u odnosu na onaj koji je koristio Ešdaun, nedavno ste izazvali pažnju izjavom da ste Škorpija u horoskopu i da znate da ubodete, aludirajući na borska ovlaštenja. Vjerujete li da ćete tokom mandata imati prostora za ubode?

ŠVARC-ŠILING: To, naravno, zavisi o ponašanju bh. političara. Sigurno je da ću u potpunosti iskoristiti svoj mandat u

slučaju da kada bi bio ugrožen mir, dejtonski okvir ili neka situacija vezana za ratne zločine. Jasno je da bih u tom slučaju iskoristio bonska ovlaštenja. Ipak, neću ih koristiti za intervenisanje kod donošenja zakona koji su u parlamentu. Neću tek tako nametati neke OHR-ove zakone. Dijalog će u mom mandatu biti jako važan. Moja moć uvjeravanja u tom dijalogu može biti više korištena nego puna ovlaštenja visokog predstavnika. To se isto odnosi i na sva druga administrativna pitanja. Dakle, vodićemo dijalog bez prethodnog korištenja bonških ovlaštenja. Jer kako BiH može biti pravi partner za Evropsku uniju a da je pri tom protektorat. Ne mogu ja sjedjeti s obje strane stola.

NN: Vaš je prethodnik često znao biti kritikovan zbog saradnje sa nacionalističkim partijama. Da li ćete sarađivati sa njima, ako na oktobarskim izborima osvoje dovoljan broj glasova za formiranje vlasti?

ŠVARC-ŠILING: Ja moram da poštujem rezultat izbora, kakav god on bio, jer građani će donijeti svoju odluku na izborima. Neću sarađivati sa njima samo ako je riječ o ekstremistima koji bi kršili Ustav, ljudska prava i mirovni okvir Dejtona. Međutim, ako te stranke budu unutar demokratskog okvira i budu pri tome izabrane od građana, mi to svakako moramo poštovati.